

Asia: VN/7059/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Diakonissalaitos kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta. Diakonissalaitos on yleishyödyllinen säätiökonserni, joka rakentaa oikeudenmukaisempaa yhteiskuntaa. 157-vuotias säätiö tarjoaa yhdessä omistamansa yhteiskunnallisen yrityksen Rinnekotien kanssa vaikuttavia sosiaali- ja terveystalvveluja erityistä tukea tarvitseville ihmisille. Toiminnasta saadulla tuotolla tuemme kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia yleishyödyllisen työmme kautta.

Diakonissalaitos on tehnyt maahantulijoiden kanssa töitä yli 30 vuoden ajan. Tällä hetkellä tuemme muun muassa yksin alaikäisinä maahan tulleita nuoria, kidutettuja ja sotatraumatisoituneita, paperittomia ja Itä-Euroopan liikkuvaa väestöä. Toimintaa on sekä Suomessa että lähtömaissa.

Yleistä

Tällä hetkellä pysyvää oleskelulupaa haetaan ja se on mahdollista saada siinä vaiheessa, kun EU-alueen ulkopuolelta Suomeen muuttanut henkilö on asunut Suomessa yhtäjaksoisesti jatkuvalla oleskeluluvalla vähintään neljä (4) vuotta. Tämä tarkoittaa sitä, että henkilö on integroitunut Suomeen ja hänellä on vakiintunut elämä sekä ihmissuhteet. Lakimuutosehdotuksen mukaan nykyisten edellytysten mukainen pysyvä oleskelulupa mahdollistetaan jatkossa kuuden (6) vuoden maassa asumisajan perusteella. Kuitenkin samalla vaaditaan erillisellä kielitestillä todennettavaa riittävää kielitaitoa, kahden vuoden työhistoriaa (huomioiden vain lyhytaikaiset turvautumiset työttömyysturvaan tai toimeentulotukeen) sekä tiukennettu osoitus nuhteettomuudesta. Tällä lakimuutosehdotuksella vaikeutetaan näiden ihmisten Suomessa elämän vakiinnuttamiseen liittyvää yhtä tärkeintä asiaa. Vaarana on, että esitetyt vaatimukset pysyvän oleskeluluvan saamiseksi

aiheuttavat vakavia vaikeuksia oleskelulupaprosesseihin. Pahimmillaan ne voivat johtaa jopa siihen, että ihmiset jäävät paperittomiksi, vaikka olisivat asuneet Suomessa virallisesti jo pitkään.

Ehdotus jatkaa monien edeltävien lakimuutosten linjaa rajoittaa muiden kuin valikoitujen, korkeasti koulutettujen ja keskituloisten osaajien, Suomeen muutttoa ja maahan jäämistä.

Lakimuutosehdotusta voidaan pitää syrjivänä ja jopa epäinhimillisenä. Toteutuessaan se jättää suuren osan käytännön työtä tekevien toimialojen sekä alempien palkkaluokkien työntekijät pysyvän oleskeluluvan saamisen mahdollisuuksien ulkopuolelle. Meillä ei ole varaa menettää työvoimaa, joka tällä hetkellä vastaa kysyntään useilla työvoimapulasta kärsivillä aloilla, kuten esimerkiksi hoiva-, logistiikka- ja puhdistusalalla.

Monet vaatimuksista ovat sinällään ymmärrettäviä, mutta ne jättävät huomioimatta maahanmuuttaneiden ihmisten erilaiset taustat ja elämäntilanteet, joihin usein sisältyy paljon erilaisia työtä ja aktiivisuutta haastavia vaiheita. Kokonaisuutena tarkastellen ehdotuksessa unohdetaan siis jälleen yhdenvertaisuuden sekä inhimillisyyden aspektit.

On olemassa jo paljon tietoa siitä, että maahamme muuttaneiden tilanteet ovat moninaisia ja usein myös erittäin haasteellisia. Tavoitteena aikaisemmissa suunnitelmissa on ollut, että ulkomaalaislaista ja varsinkin oleskelulupatyypeistä sekä erilaisista mahdollisuuksista oleskella Suomessa, tulee tehdä mahdollisimman selkeitä hallinnoitaviksi. Nykyisen hallituksen tekemät lakiesitykset toimivat näitä pyrkimyksiä vastaan, ja nykyiselläänkin vaikeasti hahmotettavista ja hoidettavista asioista on tulossa entisestäänkin hankalampia hallita. Olemme huolissamme lakimuutosten takana olevista tarkoituseristä ja näiden mahdollisista negatiivisista vaikutuksista maahantulijoiden integroitumis- ja kotoutumisprosesseihin.

Tuominen-Hakoila Miinukka
Diakonissalaitos